

FILOZOFSKO-TEOLOŠKI INSTITUT DRUŽBE ISUSOVE
U ZAGREBU

OBNOVLJENI
ŽIVOT

GODIŠTE LXXVIII

ZAGREB, 2023.

OBNOVLJENI ŽIVOT izlazi četiri puta godišnje

Izdavač

*Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Zagreb, Jordanovac 110*

Uredničko vijeće / *Editorial Board*

*Anto Gavrić, Mislav Ježić, Ivan Koprek, Anto Mišić, Ivica Musa, Mijo Nikić,
Anto Pavlović, Valentin Pozaić, Nikola Stanković, Marijan Steiner, Ivan Šestak,
Antun Trstenjak, Pero Vidović, Dražen Volk*

Znanstveno vijeće / *Scientific Council*

*Ivan Antunović (Zagreb), Niko Bilić (Zagreb), Barbara Ćuk (Zagreb),
Borislav Dadić (Zadar), Josip Jelenić (Opatija), Hrvoje Lasić (Zagreb),
Ivan Macut (Split), Marko Marinić (Zagreb),
Ružica Martinović–Vlahović (Sl. Brod), Marko Matić (Zagreb),
Alan Modrić (Rim), Božidar Nagy (Zagreb), Julius Oswald (München),
Ivan Platovnjak (Ljubljana), Mihály Szentmártoni (Rim)*

Glavni i odgovorni urednik

Tadija Milikić

Zamjenik glavnoga urednika

Igor Martinjak

Gostujuće urednice petoga broja:

Marija Džinić, Ines Skelac

Slog

DURIEUX d.o.o., Zagreb

Tisak

Tipotisak, Zagreb

Sadržaj

Uvodni članci

- N. STANKOVIĆ, Borac protiv privida i prijevara: Uz 170. obljetnicu rođenja Vladimira Sergejeviča Solovjova (1853.–1900.). 3
- M. MARTINOVIĆ — Z. BARAC — V. PIRIĆ, Filozof i ekonomist Adam Smith: Uz 300. obljetnicu rođenja jednoga od najistaknutijih predstavnika liberalne tradicije . . . 147
- M. ČUNČIĆ, Potpuno ostvarena žena skladne osobnosti: Uz 720. obljetnicu rođenja i 650. obljetnicu smrti sv. Brigitte (1303.–1373.) 291
- D. ĐAKOVIĆ, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljevi, a ne filozofa i učenjaka: Uz 400. obljetnicu rođenja Blaisea Pascala 419
- J. ĐAČOK SJ, Popes John Paul II, Benedict XVI and Francis on Abortion: A symptom of discrimination, drastic violence and eugenics 531

Izvorni znanstveni radovi

- M. LAKLIJA — S. B. KOKORIĆ — A. VOLENIK, Provjera faktorske strukture hrvatske verzije Upitnika suočavanja parova sa stresom u partnerskom odnosu *Factor Structure of the Croatian Version of the Dyadic Coping Inventory* 7
- R. BURAI — R. ŠIMRAK — G. RADOŠ Odgoj za vrijednosti putem dječjega likovnoga stvaralaštva: Vrijednosti u likovnim radovima u zbornicima Susreta hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva “Stjepan Kranjčić” od 2012. do 2021. godine
The Artistic Creativity of Children and Values Education: Values Reflected in Artwork Contained in the Proceedings of the Meeting of the Croatian Association of Children’s Spiritual Creativity “Stjepan Kranjčić” 23
- I. BRSTILO LOVRIĆ, Oni što dolaze za nama: Značajke društvenoga angažmana mladih u Hrvatskoj
Those Who Come After Us: The Features of Youth Engagement in Croatia 153
- Z. VITKOVIĆ, Kodikološki opis Drugoga novljanskoga brevijara (1495.): Povijest kasnosrednjovjekovnih hrvatskoglagoljičkih liturgijskih kodeksa
A Codicological Description of the Second Novi Breviary (1495): The History of Late Medieval Croatian Glagolitic Liturgical Codices 169
- F. GRGIĆ, Razlozi za žaljenje
Reasons for Regret 295
- M. VLK, The Inhumanity of War and the Fragility of Peace in Light of Political Theology and the Social Doctrine of the Church
Nečovječnost rata i krhkost mira u svjetlu političke teologije i socijalnoga nauka Crkve . . . 309
- Ž. METESI DERONJIĆ, Jedna biografska bilješka iz ostavštine Pavla Vuk–Pavlovića
A Biographical Note from the Legacy of Pavao Vuk–Pavlović 321

I. MACUT, Molitva filozofa Stjepana Zimmermanna <i>The Prayer of Philosopher Stjepan Zimmermann</i>	313
E. MAĐAREVIĆ, Neoliberalizam njemačkih demokršćanskih stranaka u politici državljanstva od 1990. do danas <i>The Neoliberalism of German Christian Democratic Parties in the Citizenship Policy from 1990 to the Present</i>	423
M. KOMPES — I. IVANKOVIĆ, Konfluencija ili konflikt ženskih uloga u kontekstu tranzicije i posttranzicije?: Teorijsko–empirijsko istraživanje stavova Hrvatica <i>Confluence or Conflict in Women's Roles during Croatia's Transition and Post-Transition Period: Theoretical–Empirical Research on the Attitudes of Croatian Women</i>	441
I. ANDRIJANIĆ, Pobačaj u najstarijoj brahmanističkoj vjerskoj i pravnoj književnosti <i>Abortion in the Oldest Brahmanical Religious and Legal Literature</i>	537

Prethodna priopćenja

D. ŠEHIĆ, Transhumanizam kao proizvod čovjekove kreativnosti ili dekonstrukcija čovjeka kao Božjega stvorenja <i>Transhumanism as a Product of Man's Creativity or the Deconstruction of Man as God's Creation</i>	41
P. HARAMIJA — M. NJAVRO, Društvene mreže i društvena odgovornost: Prosudba tvrtke Facebook/Meta temeljem Carrollove piramide korporativne društvene odgovornosti <i>The Social Network and Social Responsibility: An Assessment of Facebook/Meta Based on Carroll's Pyramid of Corporative Social Responsibility</i>	51
L. HEKA, Je li tetoviranje grijeh?: Stajalište judaizma, islama i kršćanstva o tetoviranju <i>The Tattoo Issue in Judaism, Islam and Christianity</i>	181
I. MIŠUR — I. MIŠUR, Statistika napuštene djece u nahodištima u Splitu, Šibeniku i Zadru prema maticama krštenih (1886.–1892.) <i>Statistics on Abandoned Children in the Foundling Homes of Split, Šibenik and Zadar according to Baptismal Records 1886–1892</i>	337
V. LONČAREVIĆ, Patriotic and Religious Perspectives in the Literature of Boro Pavlović — Echoes of Tradition in Modernity: On the 100th Anniversary of his Birth <i>Domoljubni i religiozni vidici u književnosti Bore Pavlovića — odjeci tradicije u modernitetu: Uz 100. obljetnicu rođenja 1886–1892.</i>	455

Pregledni radovi

A. MATELJAN — E. PETROV, Službeni nauk Crkve i Medunarodna teološka komisija: Uz 50. obljetnicu osnutka i djelovanja <i>The Official Doctrine of the Church and the International Theological Commission: 50th Founding Anniversary</i>	67
M. ČITAKU, The Influence of the Bible on Albanian Literature <i>Utjecaj Biblije na albansku književnost</i>	81

I. SKUHALA KARASMAN, Nikola Vitkov Gučetić i njegov kulturni krug <i>Nikola Vitkov Gučetić and His Cultural Circle</i>	93
M. LUKAŠ — Z. MILIŠA — M. PULJIĆ, Pretilost djece kao refleksija manipulativne moći medija <i>Childhood Obesity as a Reflection of the Manipulative Power of the Media</i>	105
J. BERDICA, Kratki uvid u filozofsko–antropološko razumijevanje osobe kod Rawlsa: Povodom dvadesete godišnjice smrti <i>A Brief Inquiry into a Philosophical–Anthropological Interpretation of the Person According to Rawls: On the Occasion of the Twentieth Anniversary of His Death</i>	195
A. SRŠEN — D. PETROVIĆ ŠTEFANAC, The Integral Ecology of <i>Laudato si'</i> as a New Framework for Social Sustainability Values <i>Cjelovita ekologija u Laudato si' kao novi okvir društvenih vrijednosti za održivost</i>	211
R. TOKIĆ ZEC — V. MLINAREVIĆ, Profesionalni identitet i vrijednosti učitelja u kulturi škole <i>The Professional Identity and Values of Teachers in School Culture</i>	221
M. SERTIĆ, Razvoj sveučilišta u Europi: Povijesni pregled s analitičkim osvrtnom na ekonomsku i civilnu misiju sveučilišta <i>The Development of Universities in Europe: A Historical Overview with a Focus on the University's Economic and Civic Mission</i>	231
I. MUSA, The Church and the Secular State: The Concordat of 1801: On the Occasion of the Two Hundredth Anniversary of the Death of Pope Pius VII <i>Crkva i sekularna država: Konkordat iz 1801. godine: Prigodom dvjestote obljetnice smrti pape Pija VII.</i>	245
M. MARTINOVIĆ — Z. BARAC — V. PIRIĆ, Suvremeno poslovanje u kontekstu vrijednosnih načela Adama Smitha <i>Modern Business Practices According to Adam Smith's Value Principles</i>	353
P. SHARMA — P. SINGH — N. TRIPATHI, Divine Dancing Celebration: The Cult of Yoginī / Dākinī in Ancient Hinduism and Buddhism <i>Slavlje božanskoga plesa: Kult Yoginī/ Dākinī u drevnom hinduizmu i budizmu</i>	365
A. TKALČEVIĆ, Utjecaj religije na ponašanje potrošača na primjeru islamske vjeroispovijesti u svijetu i Hrvatskoj <i>The Influence of Religion on Consumer Behaviour in regard to Islam in the World and in Croatia</i>	379
S. VULETIĆ — A. VČEV, Bioetičko–deontološki, profesionalni i moralno–vrijednosni integritet liječničkoga djelovanja <i>The Bioethical–Deontological, Professional and Moral Integrity of Medical Practice</i>	467
I. PLATOVNJAK, The Importance of Marriage Groups for Marriage and Family Life: A Survey of Our Way Marriage Groups <i>Važnost bračnih grupa za bračni i obiteljski život: Istraživanje bračnih grupa Najina pot u Sloveniji</i>	479
K. RASSUDINA, Contemporary Bioethics and the Question of the Beginning of Personhood and Metaphysical Solutions Thereto <i>Pitanje početka osobe u suvremenoj bioetici i metafizička rješenja</i>	549

D. MIŠČIN, Emmanuel Levinas i vrijednost života <i>Emmanuel Levinas and the Value of Life</i>	561
A. MODRIĆ, Kanonskoppravna normativa o pobačaju <i>Canonical Legal Norms on Abortion</i>	573
I. TUCAK — A. BLAGOJEVIĆ, Propitivanje prava na pobačaj u Sjedinjenim Američkim Državama <i>Rethinking the Right to Abortion in the United States</i>	585
I. MUSA, Između biološkoga i društvenoga rođenja: (Ne)zaštićenost (ne)rodene djece u kulturama antičkoga svijeta <i>Between Biological and Social Birth: (Non-)Protection of (Un)Born Children in the Cultures of the Ancient World</i>	601
A. VOLENIK, Negativni utjecaji pobačaja — studija slučaja <i>The Negative Effects of Abortion — A Case Study</i>	613

Stručni radovi

L. JANEŠ, Negativni utjecaji pobačaja — studija slučaja <i>The Negative Effects of Abortion — A Case Study</i>	627
M. ARSLANI, Islamsko pravo i pobačaj — mišljenja i stavovi islamskih pravnika i znanstvenika <i>Islamic Law and Abortion — Thoughts and Opinions of Islamic Scholars</i>	639

Nekategorizirani radovi

Razno

A. VICINI SJ, Papa Franjo, cjepiva i svjetsko zdravstvo	119
I. FISCHER, Seksualno uznemiravanje u Bibliji: #ThemToo	257
M. STEINER, Religiozni elementi u stvaralaštvu A. G. Matoša: Uz 150. obljetnicu književnikova rođenja (1873.–2023.)	393
R. JELIČIĆ, Izazov odrastanja i ostvarenosti: Učenik je središnji graditelj i nositelj vlastitoga životnoga projekta	493
T. MILIKIĆ SJ, In memoriam mons. Valentin Pozaić (15. rujna 1945. — 15. svibnja 2023.)	651
V. POZAIĆ, Rasprava o početku ljudskoga života <i>A Discussion on the Beginning of Human Life</i>	655
V. POZAIĆ, Homilija na svetkovinu Svih Svetih	671

Prikazi–recenzije

A. BELIĆ, Ivo Džinić, <i>Dinamika razvoja kulture: Tragedija — drama — ironija</i>	127
R. BREGOVIĆ PRAČIĆ, Ivan Koprek (ur.), <i>Umjetna inteligencija, ekonomija i poslovna etika</i>	129
F. TOPIĆ, Mustafa Akyol, <i>Ponovno otvaranje muslimanskih umova: Povratak razumu, slobodi i toleranciji</i>	131
T. MILIČIĆ, Nikola Stanković, <i>Od opozive do neopozive ljubavi: Razmatranja za duhovno vježbanje</i>	267
M. VADLJA, Debroy Bibek, <i>Vishnu Purana</i>	269
M. NIKIĆ, Farnz Jalics, <i>Put kontemplacije</i>	271
M. M. LETICA, Barbara Ćuk (ur.), <i>Tko su te filozofkinje?</i>	272
D. ŠKARICA, Aleksandra Golubović, <i>Hrvatski filozofi kroz prizmu filozofije religije: Odabrani autori i teme</i>	403
F. JURIŠIĆ, Jakov Žižić i Jerko Valković (ur.), <i>Demokršćanstvo: izvori, postignuća i perspektive</i>	405
S. PERICA, Benoist de Siney, <i>Treba dignuti glas: Prihvat migranata, poziv na hrabrost</i>	408
S. FRAJTIĆ, Dominik Sedlar, <i>Razgovor</i>	409
J. S. RABAR, Ružica Martinović–Vlahović, <i>Nasmijane zvijezde: Pjesme (o) Mariji i druge duhovne pjesme</i>	410
M. JEŽIĆ, Pavo Barišić, <i>Ante Starčević: Ideali slobode i prava</i>	499
A. SRŠEN, Jakov Žižić i Jerko Valković (ur.), <i>Demokršćanstvo: izvori, postignuća i perspektive</i>	504
P. VIDOVIĆ, Stipe Jurič, <i>Od žene–majke do zemlje–majke: Između ništavosti i božanstvenosti</i>	507
M. KAJTAZI, David C. Hajduk, <i>Healing the Culture and the Family according to John Paul II</i>	509
L. VILIĆ, <i>Medunarodni znanstveni skup O abortusu interdisciplinarno</i>	511

SURADNICI OBNOVLJENOG ŽIVOTA U 2023. GODINI

Andrijanić, Ivan	537–547
Arslani, Mevludi	639–649
Barac, Zoran	147–151, 353–364
Belić, Ante	127–129
Berdica, Josip	195–210
Blagojević, Anita	585–599
Bregović Pračić, Rozalija	129–131
Brstilo Lovrić, Ivana	153–167
Burai, Renata	25–40
Çitaku, Muhamed	81–91
Čunčić, Marica	291–293
Đačok, Jan	531–536
Đaković, Dan	419–422
Fischer, Irmtraud	257–265
Frajtić, Sanja	409–410
Grgić, Filip	295–307
Haramija, Predrag	51–66
Heka, László	181–193
Ivanković, Ivna	423–436
Janeš, Luka	627–638
Jeličić, Ruža	493–497
Ježić, Mislav	499–504
Jurišić, Fran	405–408
Kajtazi, Martin	509–511
Kokorić, Slavica Blažeka	7–23
Kompes, Marijana	441–454
Laklija, Maja	7–23
Letica, Marito Mihovil	272–274
Lončarević, Vladimir	455–466
Lukaš, Mirko	105–117
Madarević, Elizabeta	449–466

Martinović, Maja	147–151, 353–364
Mateljan, Ante	67–80
Metesi Deronjić, Željka	321–335
Milikić, Tadija	267–269, 651–654
Miliša, Zlatko	105–117
Miščin, Daniel	561–571
Mišur, Iva	337–352
Mišur, Ivo	337–352
Mlinarević, Vesnica	221–230
Modrić, Alan	573–583
Musa, Ivica	245–256, 601–612
Nikić, Mijo	271–272
Njavro, Mato	51–66
Perica, Stanko	408–409
Petrov, Emanuel	67–80
Petrović Štefanac, Dubravka	211–220
Pirić, Valentina	147–151, 353–364
Platovnjak, Ivan	479–492
Pozaić, Valentin	655–670, 671–672
Puljić, Mihael	105–117
Rabar, Josip Sanko	410–412
Radoš, Goran	25–40
Rassudina, Kateryna	549–559
Sertić, Marija	231–243
Sharma, Preeti	365–378
Singh, Pushpraj	365–378
Skuhala Karasman, Ivana	93–103
Sršen, Andreja	211–220
Sršen, Andreja	504–506
Stanković, Nikola	3–6
Steiner, Marijan	393–401
Šehić, Damir	41–50
Šimrak, Robert	25–40

Škarica, Dario	403–405
Tkalčević, Anja	379–392
Tokić Zec, Ružica	221–230
Topić, Franjo	131–133
Tripathi, Neeta	365–378
Tucak, Ivana	585–599
Vadlja, Matea	269–271
Včev, Aleksandar	467–478
Vicini, Andrea	119–126
Vidović, Pero	507–509
Vilić, Laura	511–514
Vitković, Zrinka	169–180
Vlk, Mirko	309–320
Volenik, Antun	7–23, 613–625
Vuletić, Suzana	423–440